YENİ DÜNYA

"Bütün Öyküleri-IV"



SABAHATTİN ALİ

Yazarı (Author): SABAHATTİN ALİ (Türk Yazar, Şair ve Düşünür)
Sayfa Düzeni, Kapak ve Grafik Tasarım: Noyan Karaman
Yayına hazırlayan: Murat Ukray
Editör: Tayfun Çavuşoğlu (Gazeteci & Yazar)
Baskı ve yayına hazırlama (Publisher): E-Kitap Yayıncılık
– *Sabahattin Ali Kitaplığı Dizisi* – 5 –

ILLUSTRATED &
PUBLISHED BY
E-KİTAP PROJESİ & CHEAPEST BOOKS

www.cheapestboooks.com
www.facebook.com/EKitapProjesi
Copyright, 2022 by e-Kitap Projesi
Istanbul

ISBN: 978-625-7120-72-2
e-ISBN: 978-625-7120-52-4

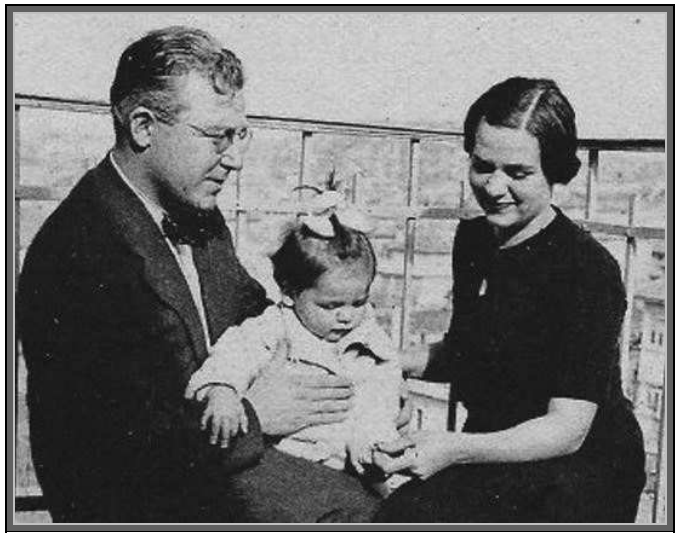
Baskı ve Cilt (Print): Print on Demand & Bookmundo Inc.

© **Copyright**: Bu kitabın tüm yayın hakları e-kitap yayıncılığa aittir. Tanıtım alıntıları dışında izinsiz çoğaltılması yasalarımıza göre suç sayılmaktadır. Böyle bir harekete kalkışmak yerine, bize sorarsanız uygar ve paylaşımcı dünya adına seviniriz..

İÇİNDEKİLER

Sabahattin Ali Kimdir? 4
Önsöz 12
Asfalt Yol 13
Hanende Melek 24
Çaydanlık 37
Ayran 50
Isıtmak İçin 63
Uyku 77
Selam 91
Bir Mesleğin Başlangıcı 104
Bir Konferans 114
Yeni Dünya 119
İki Kadın 139
Sulfata 151
Hasan Boğuldu 164

Sabahattin Ali Kimdir?



Sabahattin Ali, 25 Şubat 1907 yılında Bulgaristan Gümülcine'de doğdu. Babası Selahattin Ali piyade yüzbaşıydı. Annesi ev hanımıydı. Sabahattin Ali, babasının mesleği icabı birçok yer görmüş, çok seyahat etmiştir. Anadolu'nun çeşitli illerinde eğitimini tamamlamıştır. Sabahattin Ali'nin hayatında annesinin büyük bir rolü vardır. Annesi psikolojik sorunlar yaşayan bir kadındır. 3 kere intihar girişiminde bulunmuştur. Sık sık depresyona girip hastanede tedavi edilmiştir. Hatta Sabahattin Ali, babası Selahattin Ali Bey'in kalp krizi geçirip vefat

etmesinin sorumlusu olarak annesinin bitmek bilmeyen rahatsızlıklarını sebep olarak görmüştür.

1927'de Öğretmen okulunu bitirdi ve Yozgat Cumhuriyet Okulu'nda öğretmen oldu. Sabahattin Ali'nin öğretmenlik yaptığı yıllarda Cumhuriyet yeni kurulmuştu. Atatürk, ülkeyi kalkındırmak için eğitimde atılımlar yapıyordu. Yetenekli gençleri yurt dışına göndererek eğitim almalarını sağlıyorlardı. Yurt dışında çeşitli dallarda eğitim gören gençler, eğitimleri bittikten sonra yurda dönüyor ve kendilerini iyi yetişmiş nesiller yaratmak için ülkeye adıyorlardı. Sabahattin Ali de bu gençlerden biriydi. Eğitim Bakanlığı'nın açtığı sınavı kazanarak, dil eğitimi almak için Almanya'ya gitti. Orada çok iyi Almanca öğrendi. Hatta o kadar iyiydi ki, Türkiye'ye döndüğünde Almanca öğretmeni olarak göreve başladı. Sabahattin Ali, Almanya'ya gitmeden önce milliyetçi bir görüşe sahipken, Almanya'dan döndükten sonra siyasi görüşü tamamen değişmiştir. Komünist bir görüşe kaymıştır.

Almanya'da eğitimdeyken, orada yaşadıklarını "Kürk Mantolu Madonna" kitabında bize o kadar güzel anlatır ki, gerçekle kurgu birbirine girer. Kürk Mantolu Madonna'yı bu gözle okumak lazım. Çünkü romandaki Raif Efendi'nin bir yanı Sabahattin Ali'nin ta kendisidir! Maria Puder isimli roman kahramanı, aslında Sabahattin Ali'nin Almanya'da tanışıp âşık olduğu kadındır. Orada yaşayıp gördüğü şeyleri Kürk Mantolu Madonna isimli eserinde bize roman tadında anlatır.

Sabahattin Ali, sadece Kürk Mantolu Madonna'dan ibaret bir yazar değildir. Kuyucaklı Yusuf,

İçimizdeki Şeytan, Değirmen, Kağnı, Ses, Sırça Köşk ve Yeni Dünya'dır. Sabahattin Ali, bazı çeviriler de yapmıştır. Antigone, Fontamara, Minna Von Barnhelm bunlardan bazılarıdır. Ayrıca Sabahattin Ali'nin yazdığı şiirlerden bazıları bestelenmiştir. Dilimizden düşürmediğimiz şarkılardan, Aldırma Gönül, Leylim Ley, Dağlar Dağlar, Ben Yine Sana Vurgunum, Göklerde Kartal Gibiydim onun şiirleridir.

Sinop Cezaevine gittiğinizde, ilk görmek isteyeceğiniz yer Sabahattin Ali'nin yattığı koğuş olacaktır. Şimdi müze haline getirilen cezaevini gezerken, ister istemez gözlerinizden yaşlar süzülür. O demir parmaklıkların ardında yazdığı şiir, koğuşun tam dışındaki duvara şöyle asılmıştı:

Başın öne eğilmesin
Aldırma gönül aldırma
Ağladığın duyulmasın
Aldırma Gönül aldırma

Eskimiş ve paslanmış demir parmaklı kapı kapalıydı ve bu sözler kapının dışına yazılmıştı. Bir an insan düşünmeden edemiyor, bir ülke aydınını neden hapishaneye atar? Şüphesiz onu, diğer Türk yazarlardan ayıran en önemli özelliği, yazdıklarının yanında; aynı zamanda çok hüzünlü bir hayat öyküsünün de olmasıdır. Sabahattin Ali'nin doğduğu günden, 41 yaşında hayata gözlerini yummasına kadar geçen ömründe, herkesin başa çıkamayacağı kadar ağır olaylar zinciri sığmıştır. Onun öykülerinde, romanlarında ve şiirlerinde okuyanı mest eden, kendinden geçiren yaşanmışlıkları aslında kendi hayatı-

nın kıyısında geçen şeylerdir. Kendi tanıklıkları, yaşanmışlıklarıdır.

Sabahattin Ali'yi okumaya başladığınızda, ister istemez hayatının çalkantılı dönemlerine de tanık oluyorsunuz. Yazılarında karşımıza çıkan betimlemelerinin ahengi, karakterlerin gerçekliği, olayların gerçekçi olması, okuyucuyu kendine bağlayan akıcı üslubu görünce, bir insan bu kadar mı güzel gözlem yapabilir diyorsunuz. Sabahattin Ali'nin gözlem ve bu gözlemleri yazıya aktarma biçimi, yazarlıkta doruk noktası seviyesindedir. Çünkü, o ifadelerin hepsinde gerçek bir yaşanmışlık vardır. Hayal ürünü yazılardan çok, yaşanmışlıkları edebi olarak kullanmasını çok iyi bilmiştir. Sabahattin Ali'nin hayatını şu formatta yazmak belki de en mantıklısıdır:

- 25 Şubat 1907'de Bulgaristan'da doğdu.
- 1927'de 20 yaşındayken öğretmen oldu.
- 1928'de Almanya'ya eğitime gitti.
- 1930'da Aydın'da öğretmenlik yaparken, komünizm propagandası yapmaktan hapis cezası aldı. 3 ay Aydın Cezaevi'nde kaldı.
- 1932'de Atatürk'e hakaretten tutuklandı ve 1 sene hapis cezası aldı. Belli bir süre Konya Cezaevi'nde kalmıştır. Daha sonra buradan Sinop Cezaevi'ne gönderilmiştir.
- 1937'de cezaevlerinde, mahkûmlardan dinlediği yaşanmış hikâyelerden etkilenerek "Kuyucaklı Yusuf"u yazmıştır. Aynı sene Kuyucaklı Yusuf, mahkeme kararıyla toplatılmıştır.

- 7 Ekim 1937'de Kuyucaklı Yusuf eserinde halkı askerlikten soğutmaktan dolayı yargılanmış ve bilirkişi raporuyla bu davadan beraat etmiştir.
- 1940 yılında yazdığı "İçimizdeki Şeytan" romanı bazı kesimlerce büyük tepki görmüştür. Özellikle, Nihal Atsız ile tartışma yaşamış ve bu tartışma mahkemeye taşınmıştır. Sabahattin Ali açtığı davayı kazanmıştır. Fakat milliyetçi kesim tarafından çıkarılan olaylar yüzünden Sabahattin Ali Ankara Devlet Konservatuarı'ndan çıkarılmış, ayrıca yazı yazdığı gazeteler kapatılmıştır.

İş bulmakta zorlanan Sabahattin Ali, bir arkadaşının yardımıyla kamyonla nakliye işine başlamıştır. Burada da işine taş koyulmuş, yine parasız yaşamak zorunda bırakılmıştır. Bir çocuğu olan Sabahattin Ali, iş bulamayınca, yurt dışına çıkıp burada çalışmak istemiştir. Fakat çeşitli sebeplerden ötürü pasaport verilmeyince, son çare, kaçak olarak yurt dışına gitmek kalmıştır. Bu noktadan itibaren, Sabahattin Ali'nin hayatına simsiyah bir kara bulut çöker. İşte Sabahattin Ali'yi o esrarengiz ölüme götüren o olaylar da böyle başlar:

Sabahattin Ali hapishanedeyken Hasan Tural isminde biriyle tanışmıştı. Bu adam 1928'de ülkemize Bulgaristan'dan göç etmişti. Sabahattin Ali cezaevinden çıktıktan sonra ona gitti ve derdini anlattı. Hasan Tural Edirnekapı'da berberlik yapıyordu. Sabahattin Ali'yi kaçakçı Ali Ertekin'le tanıştırdı. Ali Ertekin de bir göçmendi. Türkiye'ye geldikten sonra

orduda görev almıştı. 1945'de ordudan ayrılmıştı. Çeşitli işlerde çalışmıştı ama dikiş tutturamadığı için sıkıntı çekiyordu. Sabahattin Ali de siyasi düşüncelerinden dolayı işsiz kalmış, maddi sıkıntıya düşmüştü. Bu sıralarda arkadaşının vasıtasıyla nakliyecilik yapıyordu. 28 Mart 1948'de arkadaşı Mehmet Cimcoz'a Edirne'ye peynir götüreceğini söyledi. Yanına muavin olarak Ali Ertekin (veya Ertegün)'ü aldı. 31 Mart'ta Edirnekapı'da buluştular ve Edirne'ye doğru yola çıktılar. Bulgaristan sınırına gelmeden önce, akşam dinlenmek için bir ormanlık alanda mola verdiler. Burada Ali Ertekin ve Sabahattin Ali ateş yakarak sohbet etmeye başladılar. Bu sohbetin detaylarını Ali Ertekin mahkemeye şu şekilde anlatmıştır:

"Sabahattin Ali bana, ben buradan Sofya'ya oradan da uçakla Moskova'ya gideceğim. Moskova'dan Çek pasaportu alıp Roma'ya, Roma'dan da Fransa'ya geçeceğim. Oradaki Türkleri teşkilatlandıracağım, dedi. Bu sözleri işitince beynim attı. Babam bana 93 Harbinde Rusların dedemlere ettiği eziyetleri anlatırdı. Bu adamın Türklükle bir derdi vardı. Fena kanıma dokundu. Elimde bir sopa vardı, kalktım biraz gezindim. Her geçen saniye biraz daha sinirleniyordum. Sabahattin Ali'nin yanına gittim. Gözüm kararmış, içimdeki milli duygulara kapılıp, kitap okuyan adamın kafasına, yüzünün sol tarafına doğru şiddetle vurdum. Suratı, gözlükleri, kulağı kan içinde kalmıştı. Ardından aynı noktaya bir kere daha şiddetle vurdum. İkinci darbeden sonra Sabahattin Ali sağ tarafına doğru yıkıldı. Ağzından burnundan kanlar boşaldı. Dikkat ettim, hafif hafif ne-

fes alıyordu. Üçüncü darbeyi de ensesine vurunca, nefesi tamamen kesildi. Ölmüştü."

Sabahattin Ali'nin cesedi bulunduğunda vücudu çürümek üzereydi. Vücudu çürüdüğü için teşhis edilemiyordu. Adli tıbbın o dönemli araştırmasıyla, ölümünün üstünden 4-5 ay geçmiş olduğuna kanaat getirildi. Dolayısıyla Sabahattin Ali'nin kesin ölüm tarihi bilinmemektedir.

Onu öldüren Ali Ertekin bir dönem hapiste yattı ama kısa bir süre sonra afla dışarı çıktı. O hayatını yaşarken, bu cinayet, tarihimize kara bir leke olarak yazıldı. Hâlâ Sabahattin Ali'nin ölümünün üzerindeki sır perdesi aralanmış değildir. Bazı iddialara göre, onu öldüren Ali Ertekin adlı katil zanlısı, milli istihbarat çalışanı çıkmıştır. İşin en acıklı tarafı da Sabahattin Ali'nin cesedi incelenmek üzere mezarından çıkarılmış ve maalesef cesedi kaybolmuştur. Şu anda Sabahattin Ali'nin bir mezarı dâhi yoktur! Kızı Filiz Ali, babasının cesedini çok aramış olmasına rağmen bulamamıştır. Son olarak, cesedini bulan köylüyle görüşmüş, cansız vücudunun bulunduğu yere gitmiştir. Dere yatağının yakınındaki düzlükte, arkasını Istıranca Ormanlarına dayamış koskoca bir kayanın üzerine bir mermer parçası gömdü ve o mermer parçasının üzerine Sabahattin Ali'nin bilinen dizelerini yazdırdı:

"Başım kar, saçlarım kardı, benim meskenim dağlardır."

Sabahattin Ali'nin Şiirleri & Romanları & Kitapları:

- Dağlar ve Rüzgâr - 1934 – Şiir
- Değirmen - 1935 – Öykü
- Zanaatkarlar – 1936
- Kağnı - 1936 – Öykü
- Kuyucaklı Yusuf - 1937 – Roman
- Hanende Melek - 1937 – Öykü
- Ses - 1937 – Öykü
- Kurbağanın Serenadı ve Öteki Şiirler'le birlikte - 1937 – Şiir
- İçimizdeki Şeytan - 1940 – Roman
- Kürk Mantolu Madonna - 1943 – Roman
- Kağnı - 1943 – Öykü
- Ses - 1943 – Öykü
- Yeni Dünya - 1943 – Öykü
- Sırça Köşk - 1947 – Öykü
- Kamyon – Öykü
- Bir Orman Hikayesi - Öykü

Önsöz

Şiir ve hikayelerim arasında, yazmış olmaktan utanacağım kadar kötüleri olduğunu biliyorum. Bunların bir kısmının çocuk denecek bir yaşta yazılmış olmaları bence bir mazeret değildir; çünkü bu çeşit bir yazıyı bugün herhangi bir imzanın üstünde görsem, sahibini ıslah olmaz bir zevksizlik ve tam istidatsızlıkla suçlandırmakta tereddüt etmem. Bunların, benim san'at hayatımın gelişmesini göstermesi bakımından, sadece kendim için bir ehemmiyeti vardır ki, bu da onları başkalarına okutmak için bir sebep olamaz.

Buna rağmen bu yeni baskıdan onları çıkaramadım. Çünkü, bir kere okuyucu önüne sermiş olduğum taraflarımı sonradan örtbas etmeye hakkım olmadığı kanaatindeyim; ama böylece belki de eski bir hatayı devam ettirmekten başka bir şey yapmıyorum.

İyiyi kötüden ayırmak külfetini okuyucuya bıraktığım için özür dilerim.

Sabahattin Ali

Asfalt Yol

Bir köy öğretmeninin notlarından

İstasyondan kalkıp vilayet merkezine giden kamyon, iki saat kadar sarstıktan sonra, beni gideceğim köye ayrılan yolun başında bıraktı. İki adım bile atacak halim yoktu. Çantamı yanıma koyarak, kenarlarından otlar fırlayan bir taşın üstüne oturdum. Kafamdaki uğultuyu dinlemeye başladım.

İçi tozla karışık ter kokan kamyon dünyanın bu en bozuk yolunda bizi birbirimize vura vura sersem etmişti. Birdenbire duraklamalar, bir çukura yuvarlanır gibi sarsıntılar, bana nerede olduğumu bile unutturmuş ve beni karanlık bir rüya dünyasına atmıştı. Şimdi oturduğum taşın üzerinde bu rüyadan silkinmeye çalışıyordum.

Gideceğim köyü şoför göstermişti. Burası oturduğum yerden yarım saat kadar uzakta, külrengi bir kerpiç yığını idi. Bir kenarda ince ince yükselen yine külrengi birkaç kavak, orada, ufacık da olsa, bir su bulunduğunu anlatıyordu.

Belki bir saat oturduğum yerde kaldıktan sonra yavaşça ve sallanarak doğruldum. Küçük çantamı yerden alıp yürümeye başladım. Kendim köylü olduğum ve bizim köylülerimizi iyi tanıdığım için

içimde yabancı bir yere gidiyorum hissi yoktu. İlk vazifemde muvaffak olacağıma emindim.

Akşam olmaya başlamıştı. Köye yaklaşınca ortalığı büsbütün bir kızıllık kapladı. Kırmızı bir deniz gibi parlayıp kımıldayan bu bir karış boyundaki kuru bozkır otlarının üzerinde upuzun gölgem yatıyor ve gölgemin başı, ileride, aralarından yer yer çekirgeler fırlayan bu otların arasında kayboluyordu.

Köyün kenarındaki birkaç evin önüne gelince burnuma yanmakta olan tezek kokusu geldi. Gözümün önünde, saç üzerinde yufka pişirilen bir ocak ve bekleşen yalınayak çocuklar canlandı.

Sokaklarda daha evlerini bulamamış birkaç inek kuyruklarını kalçalarına çarparak yürüyor ve ara sıra böğürüyordu. Bu öyle bir böğürüştü ki, uzun uzun düşündükten sonra söylenen derin manalı bir söze benziyordu.

Gitgide daha kuvvetlenen keskin bir gübre kokusu beni daha çok buraya yaklaştırdı. Köy yaşayan, çalışan bir mahluktur ve bu koku onun ter kokusudur. Dünyada hiçbir koku beni bu kadar saramamış, kafamdan birbiri arkasına bu kadar çok hatıralar yuvarlayıp geçirmemiştir.

Kahvenin önünde birkaç ihtiyardan başka kimse kalmamıştı. Beni görünce yerlerinden kalkmadan baktılar. Yanlarına gidip oturdum; kim olduğumu anlattım. İçlerinden biri muhtarmış. Benden önceki öğretmen gideli altı ayı geçtiğini, o zamandan beri okulun kapalı durduğunu söyledi:

-Daha harmanların hepsi kaldırılmadı. Çocuklar okula falan gelmezler. Beş on gün oturup dinlenirsin!- dedi.

Çocukları toplamak, dersleri yoluna koymak pek güç olmadı. Köylüler kendi dilleriyle konuşanları anlamakta gecikmiyorlar. Şimdilik hiçbir şeyden şikayetçi değilim. Yalnız bir yol meselesi var ki, bunu kendime iş edindim ve aylardır uğraşıyorum. İlk geldiğim gün kamyonda canımı çıkaran o yol, meğer bütün vilayetin en büyük derdiymiş. Herkes mahsulünü, yolcusunu bunun üzerinden geçirmeye mecbur. Başka yol yok ve buna da yol demek için pek bol keseden atmak lazım. İşin garibi, vilayet merkezini altmış kilometre uzaktaki demiryoluna bağlayan yol da bu!.. Herhalde daha mühim işler bunun yapılmasını bu kadar geri bırakmış. Ben, hem bizim köyden, hem de başka köylerden vilayete müracaat ettirdim; yolun yaptırılmasının ne kadar lazım olduğunu dilim döndüğü kadar anlattım. Uzun istidaları hükümet memurları pek okumazlar diye, her fikrimi ayrı bir istidaya yazarak bunları ayrı ayrı köylerden verdirdim. Böylece hepsi okunmuş olacak. Yolun yapılmasında köylünün nasıl yardımı olacağına dair de birçok fikirler ileri sürdüm.

Geçenlerde şehre gittiğim zaman maarif müdürü bana biraz tuhaf muamele etti. Kızıyor da kızdığını belli etmeyip alay etmeyi tercih ediyor gibiydi. Neden diye merak ettim. Sonra laf arasında:

-Siz okul dışındaki işlerle de uğraşacak vakit bulabiliyorsunuz galiba, talebeniz pek mi az?- dedi.

-Az değil ama, o da vazifem değil mi?- diye cevap verdim. Alaycı gözlerini üstümde gezdirdi. Bir şey söylemedi. Sonra dışarıda, kahvede arkadaşlardan duydum. Maarif müdürü bana kızgınmış. Ben köylülere Teşkilatı Esasiye Kanunu'nu (Anayasa) okumuş, anlatmıştım. Kadastro'da işi olan bir köylü bir istida vermiş, bir müddet sonra da cevap istemiş. Ne cevabı, denince: -Basbayağı cevap vereceksiniz! Mecbursunuz! Kanun var!- diye dayatmış. Sormuşlar, araştırmışlar, kanunu benden öğrendiğini anlayınca maarif müdürüne şikayet etmişler.

Hele bu yol işiyle bu kadar uğraştığıma kızanlar pek çok. Bir alakaları olduğundan değil, iş olsun diye kızıyorlar. Benim öğretmen olduğum köyde oldukça zengin bir Rüstem Ağa var. Şehirde arabacı dükkanı işletiyor, yaylıları, kağnıları tamir ediyor. Bunun istida veren köylere gidip benim aleyhime sözler söylediğini duydum. Pek şaşmadım. Bütün teşebbüslerden henüz bir şey çıkmadı. Ara sıra bu işin arkasını bırakacak oluyorum. (Çünkü hükümetteki, hele nafıadaki (Eskiden Nafıa (Bayındırlık) Vekaleti'nin kentteki yönetim birimi.) memurlar benimle açıktan açığa alay ediyorlar.) Fakat akşamları köyde, istasyondan dönen arabaların, kağnıların ve zavallı hayvanların halini görünce içim acıyor. Kendi kendime: -Başladığın işi yarıda bırakma iki gözüm, sana yakışmaz!- diyorum.

Ne de uzun muameleleri varmış böyle şeylerin. Vilayet konağında bizim istidaların girip çıkmadığı oda kalmadı. Köylüler bile benim bu gayretime

şaşıyorlar. Onlarda da bu işin sonu çıkacağına dair bir ümit yok.

Hala bir şey çıkmadı... Galiba bu yolu yapmayacaklar. Köylü de bana yardım etmiyor. Pek ölü mahluklar... Belki de pek akıllı mahluklar da, boşuna yere uğraşmak istemiyorlar. İçimde hiç şevk kalmadı. İnsana birkaç kelime ile cevap verseler yine neyse, fakat ne evet, ne hayır!... Sanki bu istidaları ses vermez bir derin kuyuya atmışız...

Akşamları köyün yanı başındaki sırta çıkarak uzakta tozlara bulanıp uzanan yolu seyrediyorum. Bazan tozdan bembeyaz olmuş ve üstüne sepetlerle denkler sarılmış bir kamyon görünüyor, bir bataklıkta dizlerini kaldırıp indirerek yürüyen bir insan gibi ileri geri sallanarak, yıkılacak gibi olarak, ağır ağır ilerliyor. Bu o kadar üzücü bir manzara ki, tekniğin en son ifadelerinden biri olan bu makine ile dünyanın bu en iptidai yolunun mücadelesini görmemek için insan gözlerini kapıyor. Bazan koşup yolu avuçlarımla düzeltmek, orada hiç olmazsa beş on metrelik bir yeri bir -yol- haline koyarak kendi hisseme düşen vazifeyi yapmış olmak istiyorum.

Bizim iş birdenbire canlandı. Geçenlerde şehre büyüklerimizden biri gelmiş. Otomobili ne kadar rahat da olsa bu yol yine kendini hissettirmiş olacak ki, bir laf arasında valiye bundan bahsetmiş, vali de hemen atılarak: -İlk düşündüğümüz şeylerden biri de budur, hemen bu sene yaptırmak istiyoruz, projeleri hazırlanıyor. Hatta asfalt yaptırmayı bile düşünüyörüz... Acaba bu yol asfalt olsa şehrimizi sık sık şereflendirir misiniz?- demiş. O büyük zat da:

-Gelirim tabii...- diye cevap vermiş.

Bunun üzerine asfalt meselesi aldı yürüdü. Ben meğer uykudaymışım, vali projelerden bahsediyor... Demek zannettiğim kadar bu işe lakayt değillermiş, yalnız gürültüsüz, şatafatsız bir şekilde halka hizmet etmeyi daha uygun buluyorlarmış.

Fakat bu sessizliğin aksine olarak bu sefer de iş pek yaygaraya verildi. Vilayetin, yemek listesi büyüklüğünde haftalık gazetesinin yarısını asfalt şose havadisleri dolduruyor. Köyde de itibarım artar gibi oldu. Bizim köylülerin insana muamele edişleri zaten barometre gibi.

Bence bu yolu asfalt yapmaya şimdilik hiç lüzum yoktu. Üç dört misli fazla masraf edileceğine, bu para daha lüzumlu yerlere harcanabilir ve buraya, kendimize göre bir yol, temiz bir şose yeterdi. Fakat belki başka bir düşündükleri var. Belki her şeyin son derece mükemmel olmasını istiyorlar. Bu kadar büyük işlere aklım ermez. Bir yol olsun da, paramız varsa isterse halı da döşetilsin...

Vali Ankara'ya gitmiş. Tetkikat yapan mühendisler yolun yarım milyona çıkacağını söylemişler, halbuki vilayet bütçesi 350 bin lira... Bu parayı bulmak için bankalara müracaat edilmiş, onlar da Maliye Vekaleti'nin kefaleti olmadan para vermemişler, Maliye Vekaleti de Meclis'ten izin almadan kefil olamazmış, hulasa karışık işler vesselam. Vali bütün bunları yoluna koymak için gitmiş... Adamcağız bu yol meselesini kendine iş edindi. Meclisi Umumi'den tahsisat almak için bir nutuk vermiş, vilayet gazetesinde okudum. Bir belagat numunesi.

Kendisini bu yol işine dört elle sarılmaya sevk eden, o büyük zatın işareti olduğunu söylüyor ve onun yol yapıldıktan sonra daima geleceğini vaat ettiğini hatırlatıyor. Hakikaten büyüklerimiz her şeyi görüyorlar ve bir işaretleriyle uyuyanları uyandırıyorlar. Yalnız vali bu yol için halkın da birçok müracaatları olduğundan hiç bahsetmiyor, yolun köylüye ne kadar faydası olacağını da söylemiyor. Belki bunlar herkesin bildiği şeyler de onun için. Her ne ise, bu yol işinde bir damlacık tesirim olduysa ne mutlu bana...

Yolun yapılmasına başlandı bile. Bankalardan borç alınmış, bilmem kaç senede ödenecekmiş. Borç taksitlerine karşılık olmak üzere hastane tahsisatından biraz kırpılmış ve önümüzdeki sene maarif kadrosu biraz kısılacakmış. İşin buraya varacağını hiç düşünmemiştim. Fakat daha ortada bir şey yok. Vakitsiz telaş etmeyelim. Para bulmak isteyince maariften önce akla gelecek çok şeyler var. Mesela vali çok alakadar olduğu bu yol meselesi için şimdilik vali konağı yaptırmaktan vazgeçebilir...

Yol ilerliyor, bizim köye ayrılan köşede de hararetli çalışmalar var. Silindirler gelip gidiyor ve alacalı bulacalı bir sürü köylü amele karıncalar gibi çalışıyor. Bu çalışma akşam geç vakte kadar sürüyor, sonra kenardaki çadırlara çekilip yatıyorlar. Amelenin çoğu açıkta yatıyor. Müteahhit çadır yetiştirememiş. Şafakla beraber tekrar faaliyet başlıyor. Bizim köyden de amele yazılanlar var. Beş on kuruş kazanıp vergi borcunu ödeyecekler. Bunlar geceleri köye dönüyorlar; ama pek bitkin bir halde.